

ФІЛОСОФІЯ

УДК 316.7:008:316.42

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.14566101>

Вплив мультикультуралізму на трансформацію цінностей у контексті глобального суспільства

Руденко Ольга Валентинівна,

кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії та методології
наук, Київський національний університет імені Тараса Шевченка, м. Київ,
Україна, <https://orcid.org/0000-0002-1755-2624>

Маруховська-Картунова Ольга Олександрівна,

кандидат філософських наук, доцент, завідувачка секції суспільних наук
кафедри іноземних мов та загальноосвітніх дисциплін, Університет
економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна, <https://orcid.org/0000-0002-5207-0671>

Прийнято: 21.11.2024 | Опубліковано: 30.12.2024

***Анотація:** Метою статті є аналіз впливу мультикультуралізму на трансформацію соціальних цінностей у глобальному суспільстві. У статті розглянуто сучасні тенденції, виклики та перспективи розвитку мультикультурної взаємодії. Особливу увагу приділено питанням збереження локальних культурних традицій та їхньої адаптації до умов глобального інформаційного середовища. Методи дослідження включали аналіз наукових праць, статистичних даних та емпіричних досліджень, що дозволило окреслити ключові аспекти впливу мультикультуралізму на соціальні процеси.*

Виявлено, що мультикультуралізм сприяє підвищенню толерантності та культурного обміну, проте також створює виклики для збереження національної ідентичності. Дослідження показало, що мультикультуралізм сприяє формуванню нових ціннісних орієнтацій у соціальному житті, підвищенню толерантності та культурного обміну, але водночас загрожує розмиванням національної ідентичності. Наприклад, молодіжні субкультури стають носіями глобальних культурних моделей, що іноді суперечать традиційним нормам. Особливу увагу приділено ролі освіти у підтримці культурного розмаїття та формуванні міжкультурної толерантності. Запропоновано інтегрувати в освітні програми заходи з міжкультурного діалогу, а також курси, що сприяють розвитку культурної компетентності у молоді. Досліджено механізми адаптації цінностей різних культурних груп та їхню взаємодію в умовах глобалізації. Глобалізація створює як можливості для збагачення культурного досвіду, так і виклики для збереження локальних традицій. Зокрема, медіа та соціальні мережі сприяють поширенню єдиної інформаційної культури, яка може негативно впливати на локальні культурні норми. Висновки свідчать, що мультикультуралізм є важливим фактором соціальної згуртованості, але потребує комплексного підходу для подолання конфліктів і гармонізації взаємодії. Результати дослідження можуть бути використані для розробки освітніх програм та державних політик, спрямованих на збереження культурного різноманіття.

Ключові слова: *мультикультуралізм, трансформація цінностей, культурна ідентичність, глобалізація, міжкультурна взаємодія, освітні програми.*

The Impact of Multiculturalism on the Transformation of Values in the Context of a Global Society

Olga Rudenko,

PhD in Philosophy, Associate Professor of the Department of Philosophy and Methodology of Sciences, Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0002-1755-2624>

Olga Marukhovska-Kartunova,

PhD in Philosophy, Associate Professor, Head of the Social Sciences Section at the Department of Foreign Languages and General Education Disciplines, University of Economics and Law «KROK», Kyiv, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0002-5207-0671>

Abstract: *The purpose of the article is to analyse the impact of multiculturalism on the transformation of social values in the global society. The article examines current trends, challenges and prospects for the development of multicultural interaction. Particular attention is paid to the preservation of local cultural traditions and their adaptation to the global information environment. The research methods included an analysis of scientific papers, statistical data and empirical studies, which allowed us to outline the key aspects of the impact of multiculturalism on social processes. It was found that multiculturalism promotes tolerance and cultural exchange but also poses challenges to the preservation of national identity. The study shows that multiculturalism contributes to the formation of new value orientations in social life, increased tolerance and cultural exchange, but at the same time threatens to erode national identity. For example, youth subcultures are becoming carriers of global cultural models that sometimes contradict traditional norms. Particular attention is paid to the role of education in supporting cultural diversity and fostering intercultural tolerance. It is proposed*

that intercultural dialogue activities be integrated into educational programmes, as well as courses that promote the development of cultural competence among young people. The mechanisms of adaptation of the values of different cultural groups and their interaction in the context of globalisation are investigated. Globalisation creates both opportunities for enriching cultural experiences and challenges for preserving local traditions. In particular, the media and social networks contribute to the spread of a single information culture, which can have a negative impact on local cultural norms. The conclusions show that multiculturalism is an important factor in social cohesion but requires a comprehensive approach to overcome conflicts and harmonise interaction. The results of the study can be used to develop educational programmes and government policies aimed at preserving cultural diversity.

Keywords: *multiculturalism, transformation of values, cultural identity, globalisation, intercultural interaction, educational programmes.*

Постановка проблеми. Мультикультуралізм став одним із ключових явищ сучасного глобального суспільства, що викликає широкий інтерес дослідників різних наукових галузей, зокрема соціології, культурології та політології. Поняття мультикультуралізму характеризується складною структурою, яка охоплює взаємодію різноманітних культур в умовах однієї соціальної системи. Проте поряд із позитивними аспектами, такими як збагачення культурного досвіду, підвищення толерантності та соціальної рівності, мультикультуралізм має і певні ризики для традиційних цінностей суспільства, особливо в умовах активної міграції та інтеграційних процесів.

Глобалізація, яка впливає на розвиток мультикультурних спільнот, вимагає глибокого переосмислення соціальних і культурних цінностей, що раніше мали усталене значення в рамках національних культур. З огляду на це, важливо проаналізувати механізми трансформації цінностей, що виникають унаслідок зростаючої взаємодії культурних груп. Як зазначає Л. Дротянко [1,

с. 18], комунікації в соціальних мережах сьогодні виступають одним із найбільш потужних чинників, що впливають на процеси інтеграції, адаптації та соціалізації різних культурних груп. Вплив соціальних мереж на розповсюдження культурних моделей, цінностей та норм підкреслює актуальність дослідження механізмів цієї взаємодії.

Також мультикультуралізм створює нові виклики у сфері соціальної політики та управління, оскільки традиційні підходи часто не здатні враховувати особливості багатокультурного середовища. Це потребує розробки ефективних підходів для вирішення соціальних конфліктів та забезпечення гармонійної взаємодії різних культур. Зокрема, виникає необхідність глибшого розуміння впливу мультикультуралізму на формування ідентичності, що стає особливо актуальним для молоді, яка внаслідок активної інтеграції культури ризикує втратити зв'язок з національними традиціями.

Актуальність проблеми також зумовлена сучасними глобальними викликами, серед яких можна виділити не лише міграційні потоки, але й процеси інформатизації та глобальної комунікації. Ці явища створюють умови для одночасного співіснування та взаємопроникнення культур, що значно ускладнює процес підтримки культурної ідентичності. Як зазначає І. Скиба [2, с. 95], сучасна інформатизація суспільства змінює традиційні канали комунікації, що має безпосередній вплив на культурні трансформації та адаптаційні процеси. Ця проблема є актуальною не лише з наукової, але і з практичної точки зору, оскільки забезпечення толерантності та збереження культурного різноманіття потребує впровадження ефективних механізмів державного регулювання.

Важливо також відзначити, що мультикультуралізм має значний вплив на економічну та політичну сфери. Процеси глобалізації змушують держави враховувати культурні особливості різних груп населення у розробці політик і стратегій розвитку. За цих умов дослідження мультикультуралізму стає необхідним для забезпечення сталого розвитку суспільства. Таким чином,

актуальність дослідження впливу мультикультуралізму на трансформацію цінностей у глобальному суспільстві зумовлена його широким впливом на різні сфери соціального життя та необхідністю пошуку ефективних моделей гармонізації культурної взаємодії.

З урахуванням існуючих знань та сучасних тенденцій, ця стаття має на меті не лише проаналізувати вплив мультикультуралізму на цінності, але й окреслити потенційні напрями його практичного застосування для підтримки соціальної стабільності й культурної різноманітності у глобальному суспільстві.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз сучасної літератури з теми мультикультуралізму свідчить про широке коло досліджень, що стосуються як позитивних аспектів мультикультурної інтеграції, так і викликів, пов'язаних із трансформацією соціальних цінностей у глобалізованому суспільстві. Вчені досліджують вплив мультикультуралізму на ідентичність, міжкультурну взаємодію та адаптаційні механізми, які виникають у відповідь на активну міграцію та культурну взаємодію. Проте, попри значну увагу до цього питання, залишаються прогалини у розумінні того, як саме змінюються ціннісні орієнтації різних культурних груп в умовах мультикультурного суспільства.

Т. Мерщій [3, с. 159] підкреслює роль субкультурних груп у контексті трансформації мультикультуралізму, акцентуючи на зміні культурних моделей у молодіжних субкультурах та їхній адаптації до глобалізованого середовища. Автор відзначає, що субкультури часто стають носіями нових ціннісних орієнтацій, що стимулюють соціальні зміни. Л. Дротянко [1, с. 18] розглядає феномен мультикультуралізму у контексті соціальних мереж, стверджуючи, що комунікації у соціальних мережах стають головним каналом поширення мультикультурних ідей і сприяють як адаптації, так і конфліктам між культурами.

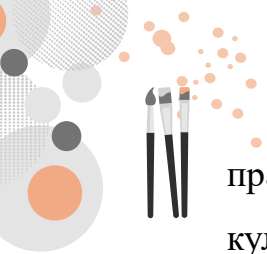

Дослідники також звертають увагу на трансформацію ціннісних орієнтацій у трудовій сфері. Так, Г. Падалка [4, с. 171] відзначає, що сучасні соціальні цінності зазнають змін, впливаючи на ставлення до роботи та кар'єрні орієнтири. Автор акцентує на важливості мультикультуралізму для формування нових підходів до організації праці та соціальної взаємодії на робочому місці, що сприяє соціальній згуртованості та толерантності в умовах культурного розмаїття. Водночас І. Скиба стверджує, що процеси інформатизації суспільства сприяють зміні мови комунікації, що впливає на адаптацію цінностей та соціальних норм [2, с. 96].

У контексті євроінтеграційних процесів дослідження Я. Желобицького [5, с. 2] заслуговує на увагу, оскільки воно підкреслює трансформацію ціннісних пріоритетів у контексті євроінтеграції, що посилює взаємодію між культурними групами та стимулює прийняття нових цінностей, зокрема в українському суспільстві. Дослідження В. Піщанської [6, с. 376] також важливе у цьому контексті, адже авторка звертає увагу на значення естетичних аспектів у формуванні культурних цінностей, що впливають на сприйняття та адаптацію мультикультурних ідей.

Закордонні дослідження пропонують свої підходи до розуміння мультикультуралізму. Н. Karjalainen [7, р. 253] аналізує значення культурної ідентичності у мультикультурних організаціях, підкреслюючи важливість підтримки культурного розмаїття для забезпечення ефективної взаємодії. М. Schachner [8, р. 4] звертає увагу на розвиток ідеї культурного плюралізму та його вплив на освітні процеси, підкреслюючи необхідність адаптації освітніх підходів для забезпечення рівності та інклюзії. Ці підходи підкреслюють значення мультикультуралізму для розвитку соціальної справедливості та подолання культурних бар'єрів.

Важливий внесок у розуміння соціальних трансформацій робить дослідження D. Vora та співавторів [9, р. 501] в якому вони пропонують теоретичний аналіз впливу мультикультуралізму на індивідуальні соціальні

практики, наголошуючи на його значенні для соціальної адаптації та культурної інтеграції. А. Singh та співавтори [10, р. 241] пропонують модель мультикультурної соціальної компетентності, яка може бути корисною для подолання міжкультурних бар'єрів та сприяння гармонійній взаємодії в суспільстві.

Незважаючи на значний обсяг наявних наукових праць, дослідники відзначають необхідність подальшого вивчення мультикультуралізму в контексті глобальних соціальних змін. Наприклад, S. Mazid та співавтори [11, р. 75] аналізують концепцію «свободи навчання» у мультикультурній освіті та її вплив на підходи до виховання. О. Nosyriev і Т. Bukina [12, р. 112] підкреслюють соціокультурну трансформацію в Україні, яка відбувається під впливом європейських цінностей, наголошуючи на необхідності адаптації цінностей у мультикультурному суспільстві.

Таким чином, огляд наукової літератури свідчить, що мультикультуралізм розглядається як інструмент соціальної інтеграції, який, проте, створює нові виклики для традиційних соціальних цінностей та культурної ідентичності. Існуючі дослідження підкреслюють важливість збереження культурної різноманітності в умовах глобалізації, що є основою для подальшого вивчення цієї теми та пошуку механізмів ефективної інтеграції в умовах мультикультурного суспільства.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Попри значні дослідження, що охоплюють різні аспекти мультикультуралізму, залишається низка невирішених питань, що потребують подальшого вивчення. Однією з основних прогалин є недостатнє розуміння механізмів адаптації ціннісних орієнтацій різних культурних груп у процесі глобалізації. Як зазначає Т. Мерщій [3, с. 160], субкультурні групи здатні формувати нові ціннісні орієнтації, однак питання про те, яким чином ці орієнтації можуть впливати на загальну ціннісну систему суспільства, залишається малодослідженим. Л. Дротянко [1, с. 19] також вказує на можливий негативний

вплив соціальних мереж на адаптацію мультикультурних груп, що іноді сприяє формуванню культурних конфліктів. Це свідчить про необхідність більш глибокого вивчення питання стійкості культурних ідентичностей та механізмів їхньої адаптації в умовах мультикультурної взаємодії.

Іншим важливим аспектом є питання збереження культурної ідентичності та її трансформації під впливом глобальних процесів. Як зазначає Я. Желобицький [5, с. 3], євроінтеграційні процеси змінюють пріоритети культурних цінностей, що зумовлює перетворення національної ідентичності. Водночас, недостатньо вивченим залишається питання стійкості цих цінностей у мультикультурному середовищі, що ускладнює розробку ефективних моделей взаємодії різних культурних груп.

Серед інших невирішених аспектів можна виділити роль освіти в процесі трансформації цінностей у мультикультурних умовах. Наприклад, М. Schachner [8, р. 6] вказує на важливість освітніх програм, орієнтованих на культурний плюралізм, проте існує потреба у визначенні ефективних методів адаптації таких програм до умов глобалізації. Цей аспект потребує подальшого дослідження, зокрема з метою визначення, які освітні методики найбільш сприяють збереженню культурного різноманіття і водночас сприяють інтеграції.

Таким чином, невирішеними залишаються питання стійкості культурних ідентичностей, механізмів адаптації ціннісних орієнтацій та ефективних освітніх підходів, які могли б забезпечити гармонійну взаємодію культур у глобалізованому світі. Це дослідження має на меті частково заповнити ці прогалини, зокрема розглядаючи вплив мультикультуралізму на трансформацію цінностей та можливі механізми адаптації.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою цієї статті є дослідження впливу мультикультуралізму на трансформацію соціальних цінностей у глобалізованому суспільстві. Особливу увагу зосереджено на аналізі процесів адаптації та змін культурних ідентичностей, що виникають

унаслідок міжкультурної взаємодії. Важливим аспектом є розгляд стійкості цінностей різних культурних груп, механізмів їхньої інтеграції в мультикультурному середовищі та ролі освітніх практик у підтримці культурного різноманіття.

Завдання статті полягають у наступному:

1. Провести огляд сучасних наукових досліджень у сфері мультикультуралізму, визначивши основні тенденції у трансформації соціальних цінностей у полікультурному суспільстві.
2. Виявити ключові невирішені питання, пов'язані з адаптацією цінностей та збереженням культурної ідентичності в умовах глобалізації.
3. Проаналізувати механізми інтеграції та адаптації ціннісних орієнтацій різних культурних груп у процесі глобальних змін.
4. Дослідити роль освітніх підходів у підтримці та розвитку мультикультурних цінностей, які сприяють збереженню культурного різноманіття та формуванню міжкультурної толерантності.

Виклад основного матеріалу дослідження. Аналіз впливу мультикультуралізму на трансформацію соціальних цінностей у глобальному суспільстві передбачає дослідження механізмів адаптації та соціалізації різних культурних груп, а також способів збереження їхньої культурної ідентичності.

На основі проведеного огляду сучасних досліджень із теми мультикультуралізму визначено, що цей феномен є важливим соціальним процесом, який одночасно сприяє збагаченню культурного досвіду та створює виклики для збереження національних традицій. Як зазначає Т. Мерщій [3, с. 159], субкультурні групи відіграють значну роль у формуванні мультикультурних цінностей, забезпечуючи появу нових орієнтацій, які часто стають рушіями соціальних змін. Водночас, Л. Дротянко [1, с. 19] акцентує увагу на впливі соціальних мереж, які, будучи каналом поширення мультикультурних цінностей, водночас можуть виступати джерелом конфліктів. Сучасні наукові роботи підтверджують значущість

мультикультуралізму для розвитку толерантності та соціальної згуртованості. Однак вони також вказують на суперечності між необхідністю адаптації до нових культурних впливів і збереженням традиційних цінностей. Зокрема: Н. Karjalainen стверджує, що мультикультуралізм сприяє інноваціям у бізнесі та підвищує конкурентоспроможність завдяки різноманіттю [7, р. 250]; М. Schachner виявила, що школи, які запроваджують мультикультурні програми, знижують рівень міжкультурних конфліктів [8, р. 5]; О. Nosyriev та Т. Bukina наголошують, що мультикультуралізм для українського суспільства є основою європейських цінностей [12, р. 111]. Глобалізація створює унікальні умови для культурної взаємодії, проте супроводжується складними соціальними викликами. Одним із найбільш очевидних аспектів є вплив глобальних медіа на культурну ідентичність. Дослідження В. Піщанської [6, с. 375] підтверджує, що сучасні медіа сприяють формуванню єдиної інформаційної культури, яка часто знецінює локальні традиції та мови. У поезії В. Стуса [13, с. 72] розглядається переосмислення цінностей у контексті глобалізації та відображено глибокі ціннісні конфлікти, зокрема щодо життя, смерті, свободи та ідентичності. Ці питання є універсальними і можуть розглядатися як частина дискусії про те, як глобалізація і мультикультуралізм впливають на переосмислення традиційних цінностей.

Водночас, процес глобалізації підвищує вимоги до державних політик, спрямованих на підтримку культурного різноманіття. В Україні, наприклад, євроінтеграційні прагнення потребують розробки нових освітніх програм, які враховують мультикультурну специфіку. Зокрема, програми, орієнтовані на збереження локальної ідентичності, повинні включати елементи, які сприяють толерантності й міжкультурному діалогу.

Щодо визначення основних невирішених питань, що стосуються адаптації цінностей та збереження культурної ідентичності проведений аналіз вказує на прогалини у вивченні стійкості культурної ідентичності та механізмів її адаптації в умовах мультикультурної взаємодії. Соціальні мережі

іноді можуть призводити до розмивання культурної ідентичності, коли глобальні культурні норми витісняють традиційні. Водночас, Я. Желобицький [5, с. 3] зазначає, що євроінтеграційні процеси впливають на культурні пріоритети суспільства, стимулюючи до прийняття нових цінностей, які можуть бути не завжди сумісними з традиційними. Це вказує на важливість глибшого дослідження механізмів підтримки ідентичності та адаптації у мультикультурному середовищі. Основні невирішені питання, що стосуються адаптації цінностей та збереження культурної ідентичності відображені на рис. 1.

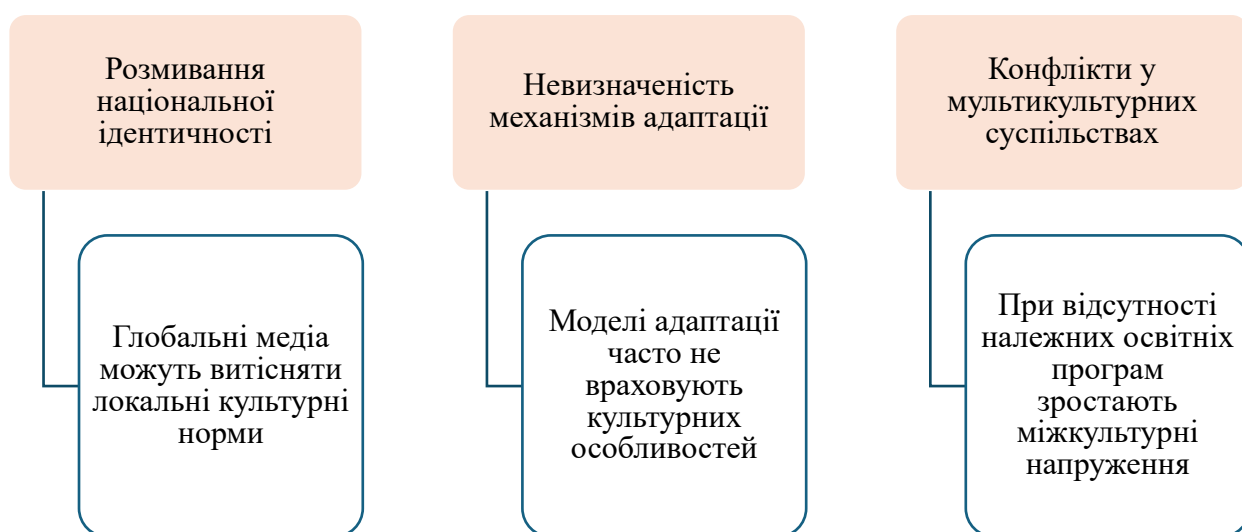

Рис 1. Основні невирішені питання, що стосуються адаптації цінностей та збереження культурної ідентичності

Джерело: авторська розробка на основі даних [1, с. 19; 8, р. 6; 14, р. 260]

Для забезпечення адаптації різних культурних груп у мультикультурному середовищі необхідно впроваджувати механізми, які підтримують культурну ідентичність і сприяють толерантності. Статистичні дані свідчать про важливість використання адаптаційних механізмів. Наприклад, за даними опитування, проведеного в Україні в 2021 році, 70% респондентів зазначили, що підтримка культурного розмаїття є важливим фактором для соціальної згуртованості (табл.1).

Ставлення населення України до мультикультуралізму та збереження культурних цінностей (2021 р.)

Показник	Відсоток респондентів (%)
Підтримка культурного різноманіття	70
Позитивне ставлення до мультикультуралізму	55
Побоювання щодо втрати національних традицій	45
Нейтральне ставлення до культурної інтеграції	25

Джерело: авторська розробка на основі даних [1, с. 19; 12, с. 113]

Дані табл. 1 підтверджують необхідність адаптаційних механізмів для забезпечення гармонійного співіснування культурних груп (основні механізми відображено в табл. 2). Механізми культурної адаптації мають враховувати особливості культурних груп і сприяти збереженню їхньої ідентичності, що є важливим для уникнення культурних конфліктів.

Таблиця 2

Основні механізми адаптації в мультикультурному середовищі

Механізм	Опис
Підтримка рівності	Забезпечення рівноправного ставлення до всіх культурних груп в освітніх програмах
Культурна адаптація	Налагодження механізмів, що сприяють гармонізації ціннісних орієнтацій
Використання соціальних мереж	Створення умов для обміну культурною інформацією, що сприяє збереженню культурного різноманіття

Джерело: авторська розробка на основі даних [1, с. 19; 4, с. 173; 8, р. 7]

Освітні підходи є важливим інструментом для збереження культурного різноманіття та формування толерантності у молоді. Згідно з дослідженням J. Zajda [15, р. 47], мультикультурна освіта сприяє розвитку культурної компетенції, що є основою для формування толерантності та рівноправного ставлення до інших культур. Це підкреслює важливість впровадження мультикультурних цінностей в освітні програми для створення гармонійного суспільства.

Освітні програми, що спрямовані на підтримку мультикультурних цінностей, включають заходи з інтеграції різних культурних груп, програми обміну, а також сприяння культурному діалогу між молоддю. Такий підхід допомагає формувати культурну компетентність, що, у свою чергу, підвищує соціальну згуртованість. Цифрові технології створюють нові можливості для міжкультурної взаємодії, адже соціальні мережі стали важливим інструментом комунікації між представниками різних культур. У той же час, вони можуть бути джерелом напруження, якщо не враховувати специфіку культурних особливостей.

Мультикультурна освіта базується на трьох ключових принципах, які забезпечують її ефективність та актуальність у сучасному глобалізованому світі. Рівність передбачає викладання без упереджень, що враховує культурні особливості всіх учасників освітнього процесу. Такий підхід дозволяє створити умови, в яких усі студенти, незалежно від їхнього етнічного чи культурного походження, мають рівні можливості для навчання. Згідно з M. Schachner [8, р. 6], школи, що дотримуються принципу рівності, демонструють значно вищий рівень інтеграції та соціальної згуртованості.

Інклюзивність у мультикультурній освіті реалізується через включення матеріалів про меншини у навчальні програми. Це сприяє зменшенню упереджень та формуванню більшої відкритості до культурних відмінностей серед студентів. J. Zajda [15, р. 47] зазначає, що інклюзивні навчальні програми сприяють розвитку взаємоповаги між представниками різних етнічних груп.

Мовна підтримка є важливим компонентом мультикультурної освіти, оскільки вивчення рідної мови поряд з національною дозволяє зберегти культурну ідентичність. О. Nosyriev і Т. Bukina [12, р. 114] наголошують на важливості збереження мовного різноманіття як одного із ключових факторів підтримки мультикультурних цінностей.

Освітні програми розробляються з урахуванням культурного різноманіття, що сприяє гармонізації соціальних відносин. Н. Karjalainen [7, р. 253] підкреслює, що програми міжнародного обміну є одним із найефективніших інструментів для розвитку взаєморозуміння між студентами різних. Крім того, інтерактивні методи навчання, такі як ігри, дискусії та проєкти, допомагають учням краще зрозуміти особливості інших культур.

Професійний розвиток педагогів є важливим напрямом для впровадження мультикультурної освіти. І. Sikorska [16, р. 111] зазначає, що курси підвищення кваліфікації для викладачів мають включати розвиток навичок міжкультурної комунікації, викладання толерантності через приклади та моделювання конфліктних ситуацій для їх подальшого аналізу. Такі підходи допомагають створити більш сприятливе середовище для навчання та адаптації студентів різних культурних груп.

Незважаючи на значний потенціал, мультикультурна освіта стикається з низкою викликів. Суперечності між цінностями можуть виникати, коли глобальні принципи мультикультуралізму суперечать національним традиціям. Це часто ускладнює впровадження нових навчальних програм. Нестача ресурсів є ще однією проблемою. У багатьох країнах бракує фінансування та навчальних матеріалів для підтримки мультикультурних ініціатив. Нарешті, опір у суспільстві може уповільнити реалізацію мультикультурної освіти. Частина громадян може скептично ставитися до змін у традиційній системі навчання.

Отже, мультикультурна освіта є важливим інструментом для формування толерантності та соціальної згуртованості. Проте для її

ефективної реалізації необхідно вирішити існуючі проблеми, враховуючи специфіку кожного суспільства.

Висновки. Проведене дослідження досягло визначеної мети – з’ясувати вплив мультикультуралізму на трансформацію соціальних цінностей у контексті глобалізованого суспільства. У статті було розглянуто ключові аспекти цього явища, включаючи сучасні тенденції, виклики та перспективи, а також досліджено роль освітніх підходів у підтримці мультикультурних цінностей.

Результати дослідження свідчать, що мультикультуралізм є вагомим чинником формування сучасного суспільства, сприяючи збагаченню культурного досвіду, підвищенню рівня толерантності та посиленню соціальної згуртованості. Водночас, процес глобалізації зумовлює появу низки викликів, зокрема розмивання культурної ідентичності та необхідність адаптації соціальних цінностей до умов багатокультурного середовища. Аналіз механізмів адаптації, таких як підтримка культурної рівності, інтеграція освітніх методик і використання цифрових технологій, підтвердив їхню ефективність для гармонізації міжкультурної взаємодії.

Значення отриманих результатів полягає у розширенні теоретичних знань щодо трансформації соціальних цінностей у полікультурному суспільстві та їх практичному застосуванні. Результати можуть бути використані як основа для розробки освітніх програм, державних політик та стратегій, спрямованих на підтримку мультикультурних цінностей і забезпечення соціальної гармонії.

Водночас, дослідження має певні обмеження, пов’язані з теоретичним характером аналізу та недостатнім охопленням емпіричних даних. Подальші дослідження мають зосередитися на детальнішому вивченні впливу мультикультуралізму на різні соціальні групи та розробці конкретних моделей адаптації у багатокультурному середовищі. Ці кроки сприятимуть

поглибленню розуміння механізмів підтримки мультикультурних цінностей у глобалізованому та взаємопов'язаному світі.

Список використаних джерел

1. Дротянко Л. Г. Комунікації в соціальних мережах і феномен мультикультуралізму. *Вісник Національного авіаційного університету. Філософія. Культурологія*. Київ, 2019. № 1. С. 16-21.
2. Скиба І.П. Трансформація мови комунікації під впливом процесів інформатизації суспільства. *Вісник Національного авіаційного університету. Філософія. Культурологія*. Київ, 2023. № 2. С. 94-100. DOI: <https://doi.org/10.18372/2412-2157.2.18121>
3. Мерщій Т. В. Субкультурні групи в умовах трансформації мультикультуралізму. *Вісник Національного авіаційного університету. Філософія. Культурологія*. Київ, 2020. № 1. С. 158-162.
4. Падалка Г. М. Трансформація соціальних цінностей та ставлення до роботи сучасний стан *Перспективи. Соціально-політичний журнал* 2021 № 2 С. 169–177 URL: <http://dspace.pdpu.edu.ua/handle/123456789/12944> (дата звернення: 17.09.24)
5. Желобицький Я. Трансформація ціннісних пріоритетів України в сучасних євроінтеграційних умовах *Економіка та суспільство* 2022 № 46 С. 1–6. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-46-53>
6. Піщанська В.М. Специфіка естетичного у формуванні сучасної української культури *Культурологічний альманах* 2024 № 2 С. 373–379. DOI: <https://doi.org/10.31392/cult.alm.2024.2.46>
7. Karjalainen H. Cultural identity and its impact on today's multicultural organizations. *International Journal of Cross Cultural Management*. 2020. Vol. 20, no. 2. P. 249–262. URL: <https://doi.org/10.1177/1470595820944207> (date of access: 25.09.2024).

8. Schachner M. K. From equality and inclusion to cultural pluralism – Evolution and effects of cultural diversity perspectives in schools. *European Journal of Developmental Psychology*. 2017. Vol. 16, no. 1. P. 1–17. URL: <https://doi.org/10.1080/17405629.2017.1326378> (date of access: 25.09.2024).
9. Multiculturalism within individuals: A review, critique, and agenda for future research / D. Vora et al. *Journal of International Business Studies*. 2018. Vol. 50, no. 4. P. 499–524. URL: <https://doi.org/10.1057/s41267-018-0191-3> (date of access: 25.09.2024).
10. The Past Guides the Future: Implementing the Multicultural and Social Justice Counseling Competencies / A. A. Singh et al. *Journal of Counseling & Development*. 2020. Vol. 98, no. 3. P. 238–252. URL: <https://doi.org/10.1002/jcad.12319> (date of access: 25.09.2024).
11. Mazid S. Futaqi S. Farikah F. The concept of freedom of learning in a multicultural education perspective. *Ta'dib*. 2021. Vol. 24, no. 1. P. 70–80. URL: <http://ejournal.uinmybatusangkar.ac.id/ojs/index.php/takdib/article/view/2759>
12. Nosyriev O., Bukina T. Socio-cultural transformation of Ukraine in the context of european values. *Three Seas Economic Journal*. 2021. Vol. 2, no. 1. P. 110–115. URL: <https://doi.org/10.30525/2661-5150/2021-1-18> (date of access: 25.09.2024).
13. Іщенко Є. Віталізація смерті в поезії Василя Стуса *Слово і Час*. 2006 № 11 С. 69–76. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/11222/14-Ishchenko.pdf?sequence=1> (дата звернення: 17.09.24)
14. Storozhuk S. Hoyan I. Fedyk O. Kryvda N. Worldview and ideological priorities of modern society Ukrainian and Euro-Atlantic context *Ideology and Education in Post-Soviet Countries* 2019 No. 2 (13) P. 255–272 URL: <https://ideopol.org/wp-content/uploads/2019/12/Full-Version-213-2019-.pdf#page=254> (date of access: 25.09.2024).

15. Zajda J. Multicultural Education Globally for Democracy, Equality, and Social Justice. *Globalisation, Comparative Education and Policy Research*. Cham, 2023. P. 39–55. URL: https://doi.org/10.1007/978-3-031-22852-0_3 (date of access: 25.09.2024).

16. Sikorska I. Multiculturalism in education: navigating the shift from education for migrants to education for global understanding and inclusivity. *Bulletin of Mariupol State University Series Philosophy culture studies sociology*. 2023. Vol. 13, no. 25. P. 107–115. URL: <https://doi.org/10.34079/2226-2830-2023-13-25-107-115> (date of access: 25.12.2024).